

„ Najczęstsze oszustwa – Jak się ustrzec ” - artykuł przygotowany w ramach dotacji celowej dla Powiatu Wieruszowskiego.

W dzisiejszym artykule przedstawimy najczęstsze rodzaje oszustw z jakimi możemy spotkać się w codziennym życiu, oraz nowe modyfikacje znanych już metod, pokażemy jak je rozpoznać i jak się ich ustrzec.

Najnowszym trendem oszustów jest oszustwo **na inwestycję w kryptowaluty**.

Oszuści w tej metodzie zachęcają do inwestycji w kryptowaluty, wskazując że w dobie pandemii gdy oprocentowanie lokat jest na poziomie 0 % lub 0,5% oni są w stanie zapewnić wysokie zyski. Dochodzi do zawarcia prostej, ale profesjonalnie wyglądającej umowy oraz do przesłania na komputer „ofiary” pliku z programem który ma być całkowicie „bezpieczny”. Po zainstalowaniu tego programu mamy mieć „pełen dostęp do naszych zysków” a w efekcie dajemy przestępcom pełne dane do naszych haseł, loginów, sposobów logowania do banku.

Sama kradzież środków z naszego konta to jedynie początek problemów. Przestępcy podszywając się pod nas zaciągają wysokie kredyty, uwierzytelniając je naszymi danymi (pamiętajmy, że mają pełen dostęp do sposobów naszego logowania) i przesyłają środki w ten sposób uzyskane na zagraniczne rachunki.

Proszę pamiętać, że w przypadku jeżeli **dobrowolnie udostępnimy** komuś nasze dane do logowania w banku, dane do karty czy PIN, lub otworzymy podejrzaną załącznik i padniemy ofiarą przestępstwa – to najczęściej odpowiedzialność **banku będzie całkowicie wyłączona** i nie odzyskamy naszych pieniędzy.

Kolejną, znana już metoda jest **metoda „na wnuczka” i „na policjanta”**

W tej metodzie przestępcy starają się wyszukać w społeczności osoby starsze, często mieszkające samotnie, często oszustwo poprzedzone jest obserwacją ofiary.

Po zebraniu podstawowych danych rodzinnych, informacji o najbliższych członkach rodziny, właśnie o tym „wnuczku” przystępują do oszustwa. Samo oszustwo zaczyna się telefonem do starszej ofiary w czasie którego sprawca w sposób dość zdenerwowany i chaotyczny przedstawia się jako jej „wnuczek” i informuje „babcię” czy „dziadka” o swojej nagłej trudnej sytuacji najczęściej o wypadku samochodowym, nadchodzącym możliwym aresztowaniu.

Mówi, że żeby uwolnić się od odpowiedzialności, naprawić szkodę, uniknąć więzienia itp. musi szybko wpłacić dużą kwotę pieniędzy, których nie ma a które „babcia” musi mu pożyczyć. Często ten „wnuczek” nie zna prawdziwego imienia wnuczka, ale ofiara sama mu je podpowiada słowami „halo, kto to? ty Tomku?” i przestępca już wie, że jest tym „Tomkiem”. W chaotyczny i zdenerwowany sposób błaga babcię, dziadka czy innego członka rodziny o pieniądze na ratunek mówiąc że po te pieniądze przyśle „kolegę”. Chcąc ratować swojego wnuczka, babcie i dziadkowie przekazują oszczędności całego życia i tym samym padają ofiarą przestępców.

Ponieważ oszustwo „na wnuczka” stało się już dosyć popularne i znane, oszuści dokonali modyfikacji tego sposobu „metoda na policjanta”. Dzieje się tak szczególnie gdy sprawcy wyczuwają w czasie rozmowy, że babcia jest sceptyczna, waha się. Po telefonie „od wnuczka” dzwoni osoba podająca się za policjanta z najbliższej komendy Policji i informuje, że właśnie namierzają tego przestępcę, tego „wnuczka” który jest oszustem. Policjant który przedstawia swój stopień i brzmi bardzo „fachowo” wskazuje na konieczną pomoc babci w ujęciu przestępców i proponuje „zaopiekowanie się oszczędnościami” które będą stanowiły przynętę na przestępców i pomogą w ich ujęciu. Po takim telefonie zjawia się osoba przebrana w policyjny mundur, przejmuje pieniądze i znika, ponieważ jest to przebrany przestępca.

Powstaje pytanie co zrobić gdy obierzemy taki telefon? Przede wszystkim należy najpierw zadzwonić samemu do członków rodziny, weryfikować telefon i sytuację „wnuczka”, dalej zadzwonić pod numer Policji i poinformować o sytuacji. Należy zastanowić się i zweryfikować wszystkie informacje, a w czasie telefonu na Policję uzyskać Państwo najszybszą pomoc i ochronę.

Po uwolnieniu rynku usług na dostawy gazu, energii elektrycznej czy telefonii pojawia **się metoda na przedstawiciela handlowego usług masowych** .

Nie każdy odbiorca chciał zmieniać dotychczasowego operatora więc wymyślono liczne sposoby na to żeby odbiorców „namówić” na podpisanie nowej umowy wprowadzając ich w błąd co do samego operatora jak i sprzedawanej usługi. Zdarzały się sytuacje, że nieuczciwi handlowcy przedstawiali się jako przedstawiciele dotychczasowego dostawcy usług, którzy w związku „ze zmianą przepisów” muszą jedynie aktualizować dotychczasową umowę. Ofiara pozostawała w przekonaniu, że dostawca usług jest ten sam a podpis dotyczy jedynie tej aktualizacji, jednak okazywało się po czasie, że mają podpisaną zupełnie nową umowę z nieznanym jej podmiotem, umowę której tak naprawdę wcale nie chcieli podpisać.

Najlepsza rada, aby ustrzec się przed takim oszustem jest przede wszystkim czytanie umowy przed podpisaniem ! Sprawdzić wszystkie warunki, nazwę dostawcy, identyfikator handlowca. Można również zadzwonić na infolinię dotychczasowego dostawcy usług z zapytaniem o konieczność „podpisania aktualizacji”. Należy też pamiętać, że w ciągu 14 dni (kalendarzowych) od

popisania takiej umowy możemy złożyć oświadczenie (listem poleconym) o treści „odstępuję od umowy zawartej dnia...” i taka umowa nie wchodzi w życie.

Kolejną techniką oszustów jest **metoda na sprzedaż akwizytorską**. W tej metodzie osoba podająca się za akwizytora próbuje sprzedać ofierze jakieś przedmioty lub usługi. Po wpuszczeniu do domu może nie tylko dokonać kradzieży korzystając z nieuwagi ofiary, ale może również wpuścić do mieszkania inne osoby przez otwarte drzwi i zagrozić nie tylko mieniu ale także zdrowiu i życiu ofiary. Podstawową zasadą musi być nieufność wobec obcych i nieotwieranie im drzwi, w szczególności gdy przebywamy w domu sami !

Popularną metodą jest **metoda na spadek czy wygraną na loterii**

Oszustwo zaczyna się od otrzymania wiadomości, listu, telefonu z informacją, iż czeka na nas „duży spadek po dalekim krewnym” lub że „wygraliśmy na loterii dużą kwotę”. Osoba dzwoniąca przedstawia się jako operator loterii lub prawnik działający w imieniu zmarłego krewnego. Oszust informuje ofiarę, iż do uzyskania spadku lub odebrania wygranej potrzebne jest dokonanie „drobnej” płatności z góry, za czynności kancelaryjne.

Powinna nas od razu zaalarmować treść samego pisma lub wiadomości gdyż nie jest ona jest bardzo wiarygodna, gdy ją spokojnie przeczytamy. Każdy z nas wie czy wśród krewnym mamy bogatych zagranicznych krewnych i możemy to sprawdzić, wiemy też w jakiej loterii braliśmy udział i czy możemy się spodziewać stamtąd wygranej. Jeżeli nie braliśmy udziału w żadnej loterii to na 100 % w niej nie wygraliśmy. Należy też pamiętać że żadna prawdziwa kancelaria prawna ani organizator loterii nie wymagają wpłat pieniędzy w taki sposób.

Kolejną metodą, która rozpowszechniła się szczególnie w czasie pandemii jest **metoda na przedstawiciela instytucji**.

W metodzie tej oszuści podają się za przedstawiciela instytucji np. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, urzędu skarbowego, pracownika przychodni, banku oferując pomoc w załatwianiu spraw przed tymi instytucjami „bezpośrednio w domu” ofiary. Ta pomoc może dotyczyć np. wypełnienia druku, zeznania podatkowego, wniosku o nową kartę bankomatową itp. Gdy ofiara wpuści przestępcę do mieszkania może zostać okradziona, ale może też dojść do wyłudzenia danych, przestępcy robią zdjęcie dowodu osobistego które potem może posłużyć im do popełniania dalszych przestępstw np. we wzięciu kredytu na dane ofiary.

Modyfikacją jest metoda na „**pracownika spółdzielni**”, „**gazowni**” gdzie przestępcy podają się za pracownika lub inkasenta i mechanizm ich działania jest taki jak wskazano powyżej. Czy można ustrzec się przed przestępstwem? – należy pamiętać że właściwie żadna instytucja nie wysyła sama z siebie urzędników do takiego „chodzenia po domach”. Oczywiście osoby które nie mogą się same poruszać mogą wystąpić do każdej z nich o pomoc i przysłanie pracownika ale każdorazowo jest to z inicjatywy obywatela a nie samego urzędu. Po takim telefonie czy próbie wizyty należy zadzwonić do osób z rodziny, do urzędu który chce przysłać pracownika a w efekcie na telefon alarmowy Policji.

Metoda na „**sąsiada z górnego piętra**” polega na tym że przestępca przedstawia się jako „sąsiad z góry” który prosi o pożyczkę pieniędzy na leki dla chorego dziecka na „dosłownie kilka godzin, dopóki żona nie wróci z pracy”. Najczęściej „pożyczka” dotyczy kilkuset złotych. Oczywiście pieniędzy najprawdopodobniej nigdy nie odzyskamy, jednak zawsze otworzenie drzwi nieznanemu wiąże się z ryzykiem szczególnie dla osoby starszej i samotnej. Należy pamiętać żeby sąsiadom otwierać tylko tym, których faktycznie znamy.

Co zrobić gdy padniemy ofiarą oszusta?

W przypadku gdy padniemy ofiarą przestępstwa należy pamiętać o zabezpieczeniu jak największej liczby dowodów – dokumentów, wizytówek, e-maili, linków do strony, danych kontaktowych, dokumentacji potwierdzającej dokonanie płatności, im więcej tych danych mamy i prześlemy organom ścigania, tym większa szansa na ujęcie i ukaranie sprawcy. Kolejnym krokiem jest zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w jednostce Policji lub w prokuraturze, najlepiej najbliższej dla miejsca zamieszkania lub miejsca, w którym w danym momencie się znajduje. W zależności od kwoty jakiej oszustwo dotyczy może być ono wykroczeniem lub przestępstwem. Należy zgłaszać wszelkie czyny oszustów, nawet jeśli kwota jakiej ono dotyczy nie jest bardzo duża, dlatego że tym samym zwiększamy prawdopodobieństwo ich wykrycia i uniemożliwienia dalszego popełniania przestępstw.

Ponieważ niektóre dane są dość ulotne i łatwe do zniszczenia i zmiany w szczególności gdy chodzi o dane teleinformatyczne to zawiadomienie o popełnieniu tego typu przestępstwa, należy złożyć możliwie w jak najkrótszym czasie od momentu jego ujawnienia.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na stronie <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/> znajduje się prosta wyszukiwarka w której znajdziecie Państwo wszystkie dostępne w Polsce punkty tej pomocy.